

МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ
КРИМІНАЛІСТИЧНОГО
ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Матеріали
науково-практичної інтернет-конференції

(31 травня 2022 року)

ОДЕСА
2022

УДК 343.98:343.95
A43

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

Актуальні аспекти криміналістичного та психологічного
A43 забезпечення правоохоронної діяльності в умовах воєнного
стану, м. Одеса, 31 травня 2022 р. Одеса: ОДУВС, 2022. 250 с.
УДК 343.98:343.95

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Абасова Ф. А.,
студент Одеського державного
університету внутрішніх справ*

*Науковий керівник:
Каляйнова О. Д.,
доцент кафедри криміналістики та психології
Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник*

ЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В СЛІДЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Ідентифікація як розділ криміналістики є одним з основних й об'ємних розділів для вивчення й дослідження.

Слідчий при розслідуванні будь-якого кримінального правопорушення зіштовхується із проблемою ідентифікації людей або предметів матеріального світу. Для ідентифікації того або іншого використовується багато різних методів, способів і принципів. Всі вони засновані на практиці й досвіді, які накопичувалися роками, крім усього іншого, в їх основі лежать значні теоретичні дослідження, умовиводи й напрацювання.

Криміналістика, як самостійна наука зародилася в кінці XIX ст. її засновниками вважають австрійського професора Ганса Гроса (1847-1915 рр.) та французького вченого Альфонса Бертільона (1853 -1914 рр.). Один з перших та найпримітивніших методів ідентифікації у давнину було калічення і клеймування. Клеймування було відмінено в 1863 р. напередодні введення судової реформи 1864 р.

Першим з наукових методів, який запропонував А. Бертільон був метод словесного портрету – опис в певній термінології ознак зовнішності особи на основі науково розробленої системи. З 1879 р. А.Бертільон розробляв метод антропометрії, суть якого полягала у вимірюванні різних частин тіла. За цією системою кожна частина об-

личчя і голови отримувала точну назву і визначення з декількох букв (шифр), по яких складалася формула зовнішності. В 1882 р. цей метод був введений в Франції в повсякденну поліцейську практику та швидко виправдав себе.

Ідентифікація (від грец. «*identificare*» – тотожній) – процес встановлення тотожності об'єкта або групи, до якого відноситься досліджуваний об'єкт із метою рішення питання чи є даний об'єкт шуканим (тобто тим, що шукається). Тотожність – це рівність самому собі й відмінність від усього іншого. Теорія ідентифікації дозволяє довести, що даний предмет або людина є тим самим, який розшукується або особистість якого потрібно встановити. Теорія ідентифікації є однією з основних у криміналістиці й має загальнотеоретичне значення для криміналістичної техніки, тактики й методики, вона знаходить саме широке застосування в практичній діяльності.

Ідентифікація провадиться в результаті виявлення й порівняльного дослідження характерних ознак відповідних об'єктів при збиранні й дослідженні доказів у ході слідчої діяльності за допомогою спеціальних прийомів, розроблених криміналістикою. Сутність криміналістичної ідентифікації складається у встановленні конкретного одиничного об'єкта по сукупності його загальних і окремих ідентифікаційних ознак, що відбилися на інших об'єктах, з якими мала місце взаємодія при скоєнні кримінального правопорушення. Як було зазначено вище, основними положеннями ідентифікації є теорії пізнання про індивідуальність, відносну стабільність об'єктів матеріального світу і їхньої здатності відображати свої ознаки на інших об'єктах.

Індивідуальність – це неповторність об'єкта, його тотожність, рівність із самим собою. У природі немає й не може бути двох тотожних один одному об'єктів. Індивідуальність об'єкта виражається в наявності в нього неповторної сукупності ознак, яких немає в іншого подібного об'єкта.

Ознаками індивідуальності для предмета, речі є розміри, форма, кольори, вага, структура матеріалу, рельєф поверхні й інші ознаки; для людини – особливості фігури, будова голови, й кінцівок, фізіологічні особливості організму, особливості психіки, поведінки, навички тощо.

Характеристика об'єктів, видів і форм криміналістичної ідентифікації, а також ознак, що використовуються для встановлення тотожності об'єктів, розкривається через відповідні класифікації.

Класифікація ідентифікації проводиться за декільком факторами та способами. Ідентифікація, у першу чергу, є процесом дослідження.

Для повноцінного дослідження необхідна наявність суб'єкта дослідження й, як слідство, об'єкта дослідження. У процесі ідентифікації як дослідження, беруть участь певні особи, які встановлюють певні об'єкти дослідження. Ці особи називаються суб'єктами ідентифікації. Найчастіше в ролі суб'єктів дослідження виступають різні учасники кримінального процесу: слідчий, дізнавач, суддя, експерт тощо.

Кожен суб'єкт ідентифікації повинен провадити процес ідентифікації в рамках закону й тими засобами, які передбачені законом, а також спираючись на своє процесуальне положення. Іншими учасниками процесу ідентифікації є об'єкти ідентифікації. Кожен об'єкт має безліч властивостей й ознак (форма, розмір, кольори, склад і т.д.). Об'єкти, у відношенні яких устанавлюють тотожність, називаються ідентифікуємими. До них відносяться люди, тварини, предмети, приміщення, ділянки місцевості, тобто те, що необхідно ідентифікувати в числі інших об'єктів.

У судово-слідчій практиці розрізняються слідча й експертна ідентифікація. Слідчу ідентифікацію проводить сам слідчий у тих випадках, коли для цього не потребується використання спеціальних знань. Це відбувається шляхом безпосереднього зіставлення й аналізу об'єктів при провадженні огляду, обшуці, тимчасовому вилученні майна, допиті або одночасному допиті раніше вже допитаних осіб. До слідчої ідентифікації також відноситься ототожнення об'єктів оперативними працівниками в процесі оперативно-розшукової діяльності, а також судом.

Таким чином, розуміння слідчими сутності ідентифікації дозволяє більш цілеспрямовано здійснювати процес збирання й дослідження доказів, не допускаючи при цьому істотних помилок, які можуть викликати їх втрату. Також, оволодіння навичками ідентифікації дозволяє здійснювати розслідування якісно й цілеспрямовано, сприяє підвищенню ефективності взаємодії слідчих з оперативними працівниками й експертами.

В останні роки в криміналістиці розслідування й розкриття кримінальних правопорушень все частіше розглядається як особливий вид пізнавальної діяльності та саме процес ідентифікації дозволяє виявити основні її закономірності й формує діючі рекомендації для слідчих і працівників органів дізнання. Криміналістична ідентифікація, яка являє собою специфічну і відносно самостійну складну організаційну систему пізнавальних дій, функціонує як елемент більш загальної системи пізнавальних дій у сфері кримінального судочинства в цілому, які здійснюються як у процесуальних, так і в непроцесуальних формах.

СПИСОК БІБЛОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Кузьмічов В.С., Прокопенко Г.І. Криміналістика: Навч. посіб. / За ред. заг В.Г. Гончаренка та С.М. Мойсєєва. 368 с.
2. Салтєвський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник. 588 с.
3. Барилюк В. І. Загальні засади методики розслідування злочинів "по свіжих слідах" / Барилюк В. І. // Теорія та практика застосування чинного кримінального та кримінально процесуального законодавства в сучасних умовах: тези доп. наук.-практ. конф. у 2-х ч. - Ч. 2. К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2002.
4. Криміналістика: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти / за ред. В. Ю. Шепітька. 2-ге вид., переробл. і допов. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 728 с.
5. Правові та психологічні основи взаємодії слідчих з оперативними працівниками при розкритті та розслідуванні злочинів: навч. посіб. / В. П. Барковський, В. В. Зубенко, В. М. Стратонов, А. С. Морозов, О.О. Чернуха, М. І. Шерман; під заг. ред. А. С. Морозова. 60 с.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ВСТУПНЕ СЛОВО.....	3
<i>Абасова Ф. А.</i> ЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В СЛІДЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	5
<i>Альошин Д. А.</i> КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	8
<i>Басюк Л. О.</i> ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОТРИМАННЯ ЗРАЗКІВ З ТІЛА НЕЖИВОЇ ЛЮДИНИ (ТРУПА) В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .	11
<i>Біла Д. О.</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБСТВА	14
<i>Возненко Я. В.</i> ЗНАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ — ЗАПОРУКА УСПІШНОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ	17
<i>Волик Л. В.</i> ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ТАКТИЧНИХ ПРИЙОМІВ У ПРОЦЕСІ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНЬОЇ ОСОБИ.....	21
<i>Дербеденев А. І.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО НЕГЛАСНОГО ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	25
<i>Євдокимов В. М.</i> ЩОДО ТЕРМІНІВ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НЕГЛАСНОГО ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ	27
<i>Жеребко В. Л.</i> КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, УЧИНЕНИХ НЕПОВНОЛІТНІМИ	30